

STUDENTEN WEEKBLAD

7de JAARGANG.
N°. 10.

REDACTEUREN: D. A. DE FREMERY, D. M. G. KOCH,
M. J. GRANPRÉ MOLIÈRE, J. H. TELDERS, R. VER
LOREN VAN THEMAAT.

DONDERDAG
8 DEC. 1904.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f 3,50, bij vooruitbetaling f 3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER • DELFT

Inzendingen die Dinsdagnmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.
Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Eerstvolgende REDACTIE-VERGADERING ten huize van den heer J. H. TELDERS, Spoorringel 138, op Dinsdag 13 December, des middags om 4 uur.

Lid der Redactie geworden:

J. P. VALKEMA BLOUW.

XI^{de} Lustrum „Apollo”.

Zooals velen reeds bekend zal zijn wordt het elfde Lustrum van „Apollo” a. s. Dinsdag en Woensdag, 13 en 14 December, gevierd.

Hieronder volgt in hoofdlijnen het programma der feestelijkheden.

13 December, 's nam. 1¹/₂ uur:

Réunie van oud-leden, leden en officieele genoodigden in een van de zalen van Stads Doelen.

2 uur. Matinée van kamermuziek in de Concertzaal van Stads Doelen (trio, viool-solo, piano-solo, strijk-quartet.)

4—5¹/₂ uur. Café-concert op de Societeit Phoenix (ook toegankelijk voor dames).

4¹/₂—5¹/₂ uur. Receptie van het Bestuur in de Leeszaal aldaar.

11 uur. Kroegjool.

Woensdag 14 December:

5¹/₂ uur. Diner van leden der Societeit met hunne dames in de bovenzalen van de Phoenix.

8 uur. Invitatie-Symphonie-Concert in de Concertzaal van Stads Doelen. Dirigent de heer Constant van de Wall. Soliste Mej. Caroline Delbeek (sopraan) uit Den Haag.

Uitgevoerd worden o. a. 1e Symphonie van Beethoven, Choeur de jeunes filles uit Melaenis van Gottfr. Mann, Marche militaire uit de Suite Algérienne van Saint Saëns, orkest- en ook zang-compositie van den dirigent Van de Wall, en zang-compositie Lente-avond van ons mede-corpslid Krah, (gezongen door Mej. Delbeek). Na afloop Bal.

Het bestuur zal zitting houden tot het uitgeven van introductiekaarten Donderdag en Vrijdag a. s. 's nam. 4—5 in de Societeit Phoenix.

Het bestuur noodigt de leden der Societeit, die wenschen deel te nemen aan het „Diner met Dames” van 14 Dec. uit, hun naam te plaatsen op de lijst voor dat doel neergelegd in de Soc. Phoenix, daar dit diner bij niet genoegzame deelneming niet kan doorgaan.

Verder worden alle Apollo-leden verzocht, zooveel mogelijk mede te werken tot het welslagen van dit schitterend Apollo-Lustrumfeest, en alle niet-Apollo-leden in hun eigen belang uitgenoodigd, zich zoo spoedig mogelijk als Apollo-lid op te geven.

HET BESTUUR.

Leeghwater.

Binnen korten tijd zullen den leden ter bespreking voorgelegd worden de hier volgende voorstellen tot wetswijziging.

De bedoeling van het bestuur met de aankondiging in dit blad is den leden thuis de gelegenheid tot nauwkeurige overdenking te geven.

Misschien zal het eerste voorgestelde artikel eenigszins vreemd toeschijnen. Dat een kleine uiteenzetting daarom volge.

Een wet moet nauwkeurig weergeven de wel overwogen, in kalmte en rust verkregen meening der leden omtrent de gedragslijn, volgens welke de vereeniging handelen zal in bepaalde gevallen. Door de artikelen der wet worden die gevallen onderscheiden.

Het komt menigmaal voor dat z.g.n. dispensatie van een artikel wordt aangevraagd, en wel, wanneer van de gedragslijn moet afgeweken worden om tot eene oplossing van een lastig vraagstuk te geraken. Het lastige van een dergelijk vraagstuk heeft veelal tot oorzaak verzuim in het nakomen van de artikelen der wet — in andere woorden: men wil — in onrust — de wet een mouw aanpassen.

Dit wil nu het bestuur trachten te voorkomen. De wet moet a. h. w. een standpunt ten opzichte der vereeniging innemen als onze grondwet doet t. o. van onzen Staat (wetten), als een Eerste Kamer t. o. van de Tweede Kamer.

In tijden van onrust moet de „geest” van den nadenkenden wetgever beteugelen het opgewonden brein van een meerderheid eener vergadering. Slechts wanneer de wetgever van een artikel dispensatie toestaat, mag aangenomen worden, dat de gevolgen hiervan niet verderfelijk zullen zijn.

Het bestuur wil met deze voorstellen niet komen tot het bezit van een goede wet — slechts tracht het die wijzigingen aan te brengen, welke hem noodig zijn gebleken.

Aan een volgend bestuur — op gunstiger tijdstip gekozen — de ernstige plicht, „Leeghwater” een nauwkeurige wet te geven.

Van de strekking der Wet.

Art. 1.

Dit artikel en alle volgende artikelen dezer Wet blijven van kracht tot en gedurende den dag, waarop volgens art. 35 wetswijziging heeft plaats gehad.

Artt. 2—11.

Oude artt. 1—10 (met redactiewijzigingen).

Van het Bestuur.

Art. 12.

Oud art. 11.

Art. 13.

Het Bestuur wordt uit de leden gekozen in de maand April. Den 14^{en} dag vóór den dag der verkiezing of vroeger moet deze door aanplakking bekend gemaakt zijn en tot, en gedurende den dag der verkiezing aangeplakt blijven.

Op deze bekendmaking zijn de namen der door het Bestuur gestelde kandidaten vermeld, en worden de namen der door leden gestelde kandidaten bijgevoegd uiterlijk op den 2^{en} dag na ontvangst van het schrijven, bedoeld in dit artikel. Bij de namen wordt vermeld, voor welke functie het lid candidaat-bestuurslid is.

Het Bestuur stelt één candidaat in elk der bestuursfunctiën.

Ook moet één lid als cand.-bestuurslid in een functie erkend worden, zoodra het Bestuur ontvangen heeft een schrijven, door minstens 10 leden ondertekend, waarin deze den wensch te kennen geven het lid in die bestuursfunctie cand.-bestuurslid te stellen, mits dit schrijven uiterlijk den 7^{en} dag vóór den dag der verkiezing in handen van één der bestuursleden gesteld is.

Is voor een bestuursfunctie op den 7en dag vóór den verkiezingsdag slechts één cand.-bestuurslid aangewezen, dan is deze ingevolge dit feit verkozen.

Art. 14—20.

Oud art. 14—20.

Van de Vergaderingen.

Art. 21—24.

Oud art. 21—24.

Art. 25.

Oud art. 29.

Van de Stemmingen.

Art. 26—27.

Oud art. 25 en 26 (met redactie-wijzigingen).

Art. 28.

Oud art. 12 (met redactie-wijziging).

Art. 29.

Oud art. 28.

Van contributiën en boeten.

Art. 30—31.

Oude art. 30—31.

Slotartikelen.

Art. 32—34.

Oude art. 32—34.

Art. 35.

Door het Bestuur of door minstens 10 leden kunnen voorstellen tot wetswijziging ingediend worden.

Na minstens 14 en binnen hoogstens 30 dagen, na indiening moet een buitengewone vergadering bijeen geroepen worden, waarop over de voorstellen gestemd zal worden. Minstens zeven dagen zullen de voorstellen ter lezing liggen in de keuken der P. S., in het afdelingsgebouw aan de Verversdijk en in het gebouw voor Toegepaste Natuurkunde.

Een voorstel tot wetswijziging is bij stemming aangenomen, indien de volstreekte meerderheid van het aantal stemgerechtigde leden vóór de aanneming er van gestemd heeft. Is niet door de volstreekte meerderheid, van het aantal stemgerechtigde leden gestemd, dan wordt door het Bestuur na minstens 14 dagen of binnen hoogstens 30 dagen weder een buitengewone vergadering belegd, waarop een tweede stemming plaats heeft. Indien de volstreekte meerderheid van het dan aanwezige aantal leden vóór de aanneming van het voorstel gestemd heeft, is dit aangenomen.

Uit de Studentenwereld.

I.

Een ontwikkeling.

Wil men eens nagaan, hoe toch de geschiedenis is van de studententoestanden in de vroegere tijden, hoe toch wel de student, die zoo'n eigenaardige, afgescheiden persoonlijkheid gebleven is, door vele eeuwen heen, in vroeger tijden leefde en werkte en in wilden roes zijn jeugd uitvierde, dan gaat men voor die toestanden ver genoeg terug, wanneer men begint bij de eerste universiteiten van Italië, die van Bologna en Padua.

Want studenten, in den zin dien men er tegenwoordig aan hecht, had men voor dien tijd niet.

In de oudheid onderwezen de geleerde mannen de wetenschap aan enkele uitverkoren jongeren, aan discipelen, die dan gewoonlijk zeer weinigen waren. Wel waren er, als Socrates, die leeraarden aan 't volk, maar bepaald college geven over of in de filosofie deden zij toch niet. Integendeel, Socrates sprak met ieder die hem aanhooren wilde, of redetwistte met een ieder die daarvoor bij hem kwam. Ook onderwees hij de jeugd doch zoo, dat men vond dat hij die bedierf, en men tot het radicale middel overging van hem maar direct af te maken.

De bepaald wetenschappelijke mannen leerden wat zij weten wilden, rechtstreeks van ouderen, of van de priesters die verbonden waren aan de mysteriën van Griekenland en Egypte.

Van menig geleerde uit die dagen weet men nog te zeggen, dat hij een deel van zijn wijsheid daar vandaan haalde, of er onderwijs genoot. Ik noem u slechts Plato, Archimedes, Pythagoras.

In de Middeleeuwen, het duistere tijdperk der geschiedenis, was er van een beoefening der wetenschap weinig sprake. In dien tijd van wanorde, toen het Romeinsche keizerrijk uit elkaar gespat was, toen de geweldige volksverhuizing alles door elkaar gewoeld had toen er honger geleden werd, zoo erg dat men 's nachts de lijken uit den grond groef, om ze op te eten; toen men gloeide van een fanatiek en heilig enthousiasme voor het geloof in Christus en daarom in geweldige kruistochten opgetrokken werd om te moorden en te vechten tegen den Muzelman, maar daarom ook bouwde Kathedralen van opperste schoonheid, toen slechts kon de wetenschap beoefend worden op plaatsen waar het stil was, waar men beschut was voor de stormen van de wisselende tijden. Daar vorschte men, in de duistere spreuken van de oude filosofie en trachtte de schriften te ontraadselen, of verknoeide het perkament. Het waren de tijden, waarin de Razende Roland sneuvelde bij Ronceval; waarin de Heemskinderen ronddoelden op hun Bayard, verdreven van 't hof van Charlemagne; waarin de Ridder van de Ronde Tafel uitgingen op avonturen. Daarom had men de wetenschap ook niet nodig, de ontwikkeling was er niet ver genoeg voor, en slechts weinigen konden lezen of schrijven.

De moderne student kwam met het stelsel van college geven, dat het eerst is ingevoerd aan de Italiaansche Universiteiten als die te Bologna, die gesticht werd ongeveer 1088.

De studenten, die er in groote getale van heinde en ver kwamen om toe te hooren, waren grootendeels heel arme jongelieden. Dit kwam, omdat, al waren er wel enkele menschen, die in die tijden een aardig fortuin bezaten, men in 't algemeen toch te arm was, dat men 't kon bekostigen, dat een zoon jarenlang buitenshuis een leven leidde, waarin deze niets verdiende.

Wilde, woeste, ruwe benden, losbandig en tuchteloos waren de studenten van toenmaals, verwilderd door drinkgelagen en uitspattingen en door eindeloze vechtpartijen met de burgerij; dan weer hongerlijdende of slapende in een hooiberg, of op stroo, omdat ze niets meer hadden.

Toen kwam er langzamerhand in dien studententrop, die door hun ruwheid en losbandigheid zoo apart stonden, zoo afgescheiden van de burgerij en daardoor zoo op zich zelf, de idee van zich te vereenigen, de vereenigingszin ontwaakte.

Deze idee werd in de hand gewerkt door oudere personen, die, nadat zij hun studies volbracht hadden, in voordeelige betrekkingen gekomen waren of rijk geworden door den handel, zich herinnerden het leven van ellende en ontberingen, dat ze in hun jeugd doorgemaakt hadden, en die nu, tot welstand gekomen, voor de anderen wilden zorgen. Zij stichtten studentenhuizen en belegden fondsen waaruit die onderhouden konden worden. Ook wel bepaalde de overheid op straf van in de gevangenis gezet te worden, dat de studenten in bepaalde door haar aan te wijzen gebouwen moesten wonen.

Zoo ontstonden de gezelschappen als „provinciales” of „nationes”, vereenigingen van personen uit de zelfde streek, en de „colleges”.

De colleges zijn oorspronkelijk stichtingen geweest om aan de chronische armoede onder de studenten tegemoet te komen, stichtingen van rijke personen of koningen. Zij zijn nu in Engeland door herhaalde schenkingen en legaten tot grooten bloei gekomen en meerendeels in 't bezit van prachtige gebouwen en kerken, en ook groote landerijen. Feitelijk zijn ze nu overbodig en hebben uitgediend, zijn zelfs bezwaard geworden; maar ze blijven bestaan, omdat het Engelsche volk er zoo aan gehecht is.

In dien toestand, dat over 't algemeen de rijkdom in een land nog niet groot genoeg is om de studie aan de universiteiten ecomisch goed mogelijk te maken verkeert op het oogenblik Japan nog.

Nadat in 't midden van de vorige eeuw Japan het voordeel van zijn land te openen voor de Westersche beschaving heeft ingezien, heeft het zoo gauw mogelijk zijn nationaliteit verloochend, zou men kunnen zeggen, en doet nu moeite om in alles zooveel mogelijk op een Westersche mogendheid te lijken. Van daar dan ook dat er reeds eenige Universiteiten gesticht zijn, o. a. te Tokio, die zooveel mogelijk ook op Westerschen grondslag zijn ingericht. Maar de studenten zijn er, evenals die in vroegere eeuwen in Italië, Frankrijk en Engeland, door en door arm. Wel doen de ouders en de geheele familie alle mogelijke pogingen om een van de kinderen een universitaire opleiding te laten genieten maar dit gaat dikwijls niet anders dan met groote opofferingen. Zoo zijn er zelfs gevallen

bekend van zusters die Geisha worden, om hun broer te laten studeeren. Want in Japan wordt het als een heele eer beschouwd gestudeerd te hebben, en de geheele familie is er dan ook trotsch op, wanneer aan een van de leden dat te beurt gevallen is.

Japan maakt zijn ontwikkelingsphasen die het achter is, wat sneller door, dan wij hier in 't Westen dat gedaan hebben. Zoo ook nu reeds worden daar met krachtige hand pogingen in 't werk gesteld om in de slechte toestanden verbeteringen te brengen. En dat geschiedt weer op de oude manier, die men hier ook zag, er verrijzen „colleges” en gebouwen waar de studenten uit bepaalde streken van 't land kosteloos of tegen zeer geringen prijs een onderkomen en huisvesting vinden.

Maar voor zoover ik heb kunnen nagaan bestaan er nog geen bepaalde studentenverenigingen in Japan; misschien heeft in Japan de vereenigings-manie nog niet zoo'n hooge vlucht genomen als hier in de Landen van de Ondergaande Zon.

DE F.

SOCIALE AANGELEGENHEDEN EN WETENSCHAP.

Drukpersvrijheid en Censuur.

„ Eens zal de Tijd komen, die niet even als in den door mij openbaar gemaakten Droom¹⁾ zal zeggen: komt ziet en leert, maar die dan het Nederlandsche volk in donderende taal het: „gewogen en te licht bevonden! zal toeroepen.

J. J. NOSSE: „De werkelijkheid van een Nederlandsch-Indischen Droom, bldz. 13.

In 't vorig Studenten-Weekblad is zeer in 'tkort, het ontstaan van Art. 110 van het Reg. Regl. en het daaruit voortgevloeide „gewrocht der duisternis” geschetst.²⁾

Door de beperkte ruimte van het S.-W. kan het drukpers-reglement geen plaats verleend worden, maar dit is gelukkig ook overbodig, aangezien men het elders in zijn geheel vinden kan.³⁾

Wij moeten nu nog een blik werpen op de praktijk van het gewrocht, dat naar de overtuiging van den Minister (Mr. P. Meijer) „licht en leven in de Indische maatschappij zoude opwekken”.

Waar zulke strenge preventieve maatregelen zijn getroffen, waar men in de pers elk spoor van zelfstandigheid heeft trachten te dooden, behoort er al een zeer bijzondere opvatting van „licht en leven” toe om die van dit reglement te kunnen verwachten.

Ook werd beweerd dat een fatsoenlijke pers geen last van die voorschriften zou ondervinden. Alle begrippen dus omtrent fatsoen zijn betrekkelijk. Wat de een fatsoenlijk noemt, och er is wel een ander te vinden die het als onfatsoenlijk zal qualificeeren, maar, als we de lange lijst van verbannen, in de gevangenis gestopte, beboete redacteurs nagaan, als we zien dat er haast geen enkel blad in Indië bestaat of bestond, dat niet een of meermalen is vervolgd geworden, dan zou men wel tot de overtuiging moeten komen dat er of zeer weinig „fatsoenlijke” redacteurs in Indië gevonden worden of (en dit is heel wat meer waar) dat zelfs de meest „fatsoenlijke” aan dit reglement haast niet kan ontsnappen.

Maar de regeering had reeds te kennen gegeven wat zij onder fatsoenlijk verstaat.

Een redacteur n.l. die een weinig zelfstandigheid wenscht, die niet naar de pijpen der regeering wil dansen, die „un chat, un chat et Rollin un fripon” noemt is onfatsoenlijk.

Het kan dan ook niet anders of een reglement met zulke bepalingen moest tot talrijke vervolgingen aanleiding geven.

1e hebben wij de preventieve bepalingen.

Thorbecke zegt hiervan:

„De voornaamste belemmeringen van preventieve kracht „welke de steller noodig keurt, zijn, zoo ik wel zie, de volgende:

I. „De uitoefening van het beroep van drukker, uitgever „van drukwerken of handelaar daarin, is onderworpen aan

¹⁾ Voor het artikel „1964 Een Droom” werd de Heer J. J. Nosse, redacteur van „De Nieuwsbode” uit Indië verbannen.

²⁾ Uitgebreider kan men het vinden b.v. in Mr. J. J. A. Schill: „Over de drukpers in Ned. Indië”, Mr. Couperus: „De geest van art. 110 R. R.” enz.

³⁾ B.v. in het Staatsblad van 1856, in Luttenberg's „Chronologische verzameling”, in Mr. J. J. A. Schill: „Over de Drukpers” enz.

„de voorwaarde, dat men eene maand te voren schriftelijke „aangifte doe aan het plaatselijk bestuur, en een borgtocht „van f 200—5000 stelle.

„De Gouverneur-Generaal kan daarenboven, in overeenstemming met den Raad van Nederlandsch-Indië de uitoefening verbieden hetzij aan een bepaalden persoon, hetzij „op eene bepaalde plaats in het algemeen Art. 1—5.

Hierbij moeten we opmerken dat krachtens de 1e alinea van art. 5, de Gouv.-Gen. „den borgtocht binnen de gestelde grens van f 200 tot f 5000 verminderen of vermeerderen mag.”

II. „Elke vervolging op grond van de voorschriften van „dit reglement kan steeds worden aangevangen met inbeslagneming van het aangeklaagde drukwerk. Bij het verleenen van regtsingang kan tevens de sluiting der winkels, „bergplaatsen of der drukkerij, waarvan het drukwerk afkomstig is, worden gelast Art. 31.

III. „Elk artikel van een tijdschrift, buiten bloote „nieuwstijding of aankondiging, moet, onverschillig of het „de politiek, al dan niet rake, door den schrijver zijn „geteekend, of het tijdschrift, waarin het artikel voorkomt „wordt in beslag genomen en verbeurd verklaard. Art. 18. „Aan deze belemmeringen zijn de in Nederland gedrukte „stukken eveneens als alle onderworpen” enz. . . .

„Het onderscheid dus, dat een van de grondslagen der „wet is, wordt door het ontwerp terzijde gesteld”⁴⁾

Hierbij zou ik echter wenschen te voegen als punt:

IV. Het bepaalde in de artikelen 13 en 15, n.l. art. 13: „Van elk in Ned.-Indië gedrukt, alsmede van elk elders „dan in Nederland gedrukt, maar in Nederlandsch-Indië „uitgegeven drukwerk, is de drukker of uitgever verplicht, „vóór de uitgifte, een door hem ondertekend exemplaar „te zenden aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, een „ander exemplaar aan den officier van justitie, en een „derde exemplaar aan de algemeene secretarie. De drukker „of uitgever ontvangt kosteloos een bewijs van ontvangst. „Overtreding dezer bepaling wordt gestraft met boete van „f 50 tot f 1000”.

Art. 15. „Geen uitgifte van tijdschriften wordt toegelaten „dan onder deze voorwaarden:

„1°. dat op elk nummer de naam en woonplaats des „drukkers zij vermeld”;

„2°. dat een exemplaar twee uren vóór de uitgifte aan „het hoofd van het plaatselijk bestuur is afgegeven, tegen „een kosteloos bewijs.

„Het voorschrift no. 2 is niet van toepassing op in „Nederland gedrukte Tijdschriften, die in Ned.-Indië worden „uitgegeven.

Zoo zouden we nog een tijdje kunnen voortgaan, — plaatsruimte verbiedt dit echter, zij die er eventueel meer van mochten willen weten verwijs ik naar het reglement of tot een der schrijvers die het in den breede hebben behandeld (b.v. Margadant, „Het Regeerings-Reglement”).

De aanhalingen zijn zeker wel voldoende om te doen zien dat de voorschriften tamelijk draconisch mogen heeten, en dat het al een verbazend handig persoon moet zijn om niet met de justitie in aanraking te komen.

Maar, en dit is een zeer gewichtig feit, dat aanleiding tot ontzettende willekeur kan geven, dat de sluiting der drukkerij kan worden bevolen door den Gouverneur-generaal, den Raad van Indië gehoord (het beruchte artikel 5).

Waar men dus met een overtreding van bepaling en voorschriften te maken heeft, doet niet eens altijd de rechter uitspraak.

Dit feit is reeds eenige keeren voorgekomen, n.l. werden gesloten „de drukkerijen van „Het Indisch Vaderland”, „de Java-Bode” (deze werd later weer opengesteld), „Het Pandangs Handelsblad”, ook werd deze straf geëischt voor de drukkerij „De Soerabaia Courant” (deze werd geweigerd).

Later kom ik hier uitvoeriger op terug, aangezien het een zeer belangrijke quaestie is, en we dan tevens kunnen zien hoe de regeering wel eens opgetreden is.

De bespreking van de sluiting der beide eerstgenoemde drukkerijen in een Indisch blad (de Soerabaia-Courant) luidt als volgt:

1° in de S. C. van 14 Nov. 1885 n° 264 hoofdstuk „Kronyk”:

„Maar wat niet onverschillig kan worden geacht en dit „voor geheel Indië, dat is het feit dat een even domme als „laffe maatregel van 6 October — zooals een door gansch „Indië hooggeschatte persoonlijkheid terecht en zeer ad rem „het besluit noemde waarbij de 2 drukkerijen werden ge-

⁴⁾ Tijdschrift voor Ned.-Indië, jaargang 1857, deel I. bldz. 161.

„sloten — ten minste niet het gevolg heeft kunnen hebben, „zooals zich een oogenblik vreezen liet, om de pers bij gedeelten te vermoorden.

„Le roi est mort, vive le roi!

„Het Indisch Vaderland ter ziele, leve het Bataviasch Nieuwsblad.⁵⁾

„De triomf is helaas al groot genoeg, te groot zelfs voor „de regeering en het middel ligt al te gemakkelijk voor 't „grijpen, om een paar schuldellooze drukkerijen te doen „boeten voor wat een niet gaarn gezien redacteur misdreef, „misdreef althans in 't oog van de regeering, want de justitie heeft haar laatste woord nog niet gesproken, dat „deze Brunner (deze was hoofdredacteur van de Java-Bode, „J.) zou veroordeelen, wij moeten het zien om het te geloven.

„Met dat al heeft men Brunner onschadelijk kunnen „maken à la barbe der Justitie. En in het nummer van 21 Nov. 1885 no. 270 „Kronyk“:

„Thans kan het oordeel voorzeker niet zachter wezen, „want een maatregel als 6 Oct. j.l. tegen de pers genomen „kon worden bewijst hoe dit reglement gelegenheid geeft „niet alleen tot grenzeloze willekeur, maar zelfs tot het on- „gestraft plegen van het snodeste onrecht“

Kan er verpletterender oordeel uitgesproken worden?

Voor deze 2 stukken, en voor nog 4 andere in de nummers van 11 Nov., 16 Nov., 18 Nov. en 24 Nov. werd de schrijver, de heer H. E. Eyssel, vervolgd.

Onwillekeurig roept de naam Eyssel de reeks van vervolgingen, waaraan hij heeft blootgestaan, bij ons wakker.

De artikelen van hem, van Daum en van Roorda van Eysinga vooral, zijn herhaaldelijk in aanraking gekomen met de justitie.

Zij waren mannen met een hevig opbruissend gemoed waarbij de laatste tegelijk paarde een absoluut gemis aan zelfbeperking.

Hartstochtelijk, nooit een blad voor den mond houdend, bij 't beleedigende af was Eyssel als het tegen een tegenstander ging, Roorda kon den hem aangedanen smaad (verbanning) nooit vergeten.

En hier was reden voor. Roorda van Eysinga, de onsterfelijke dichter van den Vloekzang, de man hevig op-laaierend tegen hetgeen hij beschouwde als onrecht, is behandeld met „een schandelijke partijdigheid.“

Hem zullen we later weer ontmoeten bij de behandeling der verbanningen.

In het Padangsch-Handelsblad van 1882 en '83 verschenen van zijn hand vele stukken, meestal onder den titel van „Brieven zonder oorspronkelijkheid“ en „Over de Oost.“

Welnu, in 1883 werden liefst 13 artikels van dezen schrijver te gelijk vervolgd en tusschen het eerste en laatste artikel ligt een tijdsverloop van liefst 8 maanden!

Als die eerste artikels reeds zoo vreeslijk waren had men ze dan niet reeds eerder dienen te vervolgen??

Moest men aan zulk een verschrikkelijk persoon de gelegenheid geven in 13 artikels zijn gif uit te storten?

Uit deze artikels heeft men liefst 87 (zegge 87) geincrimineerde zinnen gehaald. Het beslaat in het Indisch Weekblad van het Recht eenige kolommen! Uit het 1e artikel, dat 8 maanden later pas vervolgd werd, haalde men er reeds 9, (alles vol smaad en hoon!)

De redacteur van het blad, de heer J. C. Holzapfel werd gestraft met f 100 boete + de kosten van het geding (omdat hij de stukken niet zelf had geschreven, was de straf zoo licht).

Maar de heer J. J. Nosse, die het stuk „1964 Een Droom“ ook niet zelf geschreven had en dat oneindig veel waardiger van stijl was dan menig artikel van Roorda, werd ... verbannen!

In 't jaar 1893 werd de heer Weber vervolgd als schrijver van artikelen onder den titel „Nederlandsch-Indische „rechtspraak, de wet op het schavot. Et tu Brute“.

Zou deze titel niet zeer terecht passen op bovengenoemd voorbeeld?

Deze vervolging tegen artikels van Roorda had plaats in 1883, maar reeds in 1868 was het „Soerabaiasch-Handelsblad“ eveneens vervolgd voor een stuk van zijn hand.

Het zijn slechts enkele vervolgingen die wij kunnen aanstippen, een enkele greep uit deze overvolle voorraad-schuur.

Enkele jaren vooral munten uit.

„Het Handelsblad vervolgd, de Java-Bode vervolgd, de „Nieuwsbode vervolgd, is het gewrocht der duisternis dan

⁵⁾ De Heer P. A. Daum, hoofdredacteur van „het Indisch Vaderland“ kwam na de sluiting in dezelfde functie bij het „Bataviasch Nieuwsblad“, waarvan hij een der oprichters was.

„nog niet dood of is het wederom uit zijn graf opgestaan? riep de heer C. E. van Kesteren, hoofdredacteur van de Locomotief uit (12 Aug. 1864).

Weinig kon hij toen zeker denken dat zijn eigen Courant kort daarna in dit lot zou deelen voor een stuk ook in dat jaar geschreven. De 4 hoofdbladen in één enkel jaar alle vervolgd!!

En de vonnissen? Twee redacteurs verbannen, de twee anderen de gevangenis in!

In 1885 een herhaling van dit spelletje. Weer 4 bladen vervolgd (waaronder natuurlijk de Java-Bode en de Soerabaia-Courant). 2 Drukkerijen gesloten, 2 redacteurs de gevangenis in, een redacteur ontslagen op pressie van de regeering, één vrijgesproken.

En deze 2 groote algemeene klopjachten hadden plaats onder de „liberale“ Gouverneurs-Generaal Baron Sloet van de Beele en O. van Rees. Het zijn de eenige niet.

Neen, van af 't jaar 1857 (het drukpersreglement is van 10 Nov. 1856) toen de razzia geopend werd met de vervolging van de Java-Bode tot nu toe, is er bijna geen enkel jaar aan te wijzen, dat niet een of meer redacteurs hun vrijmoedigheid met zware straffen hadden te bekoopen.

Hiermee is niet bedoeld de straffen uitgesproken wegens beleediging van particuliere personen, maar wegens het critiseeren van regeeringshandelingen.

In 1872 kwam de Gouv. Generaal Mr. J. London in Indië. Hij wilde weten „de waarheid ontdaan van allen officieelen tooi“.

„Vleidend voor de landvoogden in ruste was deze verklaring stellig niet.“ (C. E. van Kesteren.)

En onder denzelfden Gouv. Generaal werden wederom eenige bladen vervolgd.

De Semarangsche Courant zag haar redacteur Mr. C. P. K. Winckel verbannen, terwijl de drukkerij met „sluiting“ werd bedreigd, (1873).

In het volgend jaar (onder denzelfden G. G.) werd (kan 't haast anders) wederom vervolgd de Java-Bode. Haar redacteur, de heer H. B. van Daalen werd een jaar lang in de gevangenis gelegenheid gegeven om in het duister en de eenzaamheid ernstig te leeren waardeeren het „licht en leven“ dat het reglement gebracht heeft.

Het zijn slechts eenige feiten die hier zijn opgesomd. We behoeven volstrekt niet terug te gaan tot 't jaar 1857 om vervolgingen te vinden. Och neen, een enkele blik reeds op de laatste 25 jaren toont ons de vrijzinnigheid die het Nederlandsche volk wel voor zichzelf eischt, maar nooit aan Indië heeft gegeven.

1882	vervolgd	het Bataviaasch Nieuwsblad.
„	„	het Padangsch Handelsblad.
„	„	de Locomotief.
1883	„	de Locomotief.
„	„	het Bataviaasch Handelsblad.
1885	„	het dagblad van Ned.-Indië.
„	„	de Java-Bode.
„	„	het Indisch-Vaderland.
1886	„	de Soerabaia Courant.

Zoo zouden we door kunnen gaan, maar een dorre opsomming, hoe welsprekend ook, verveelt.

Veel meer waarde zou het hebben eenige geincrimineerde stukken op te nemen, maar dit verbiedt de plaatsruimte.

J.

(Slot volgt.)

Aan de Heeren $\wedge \wedge \wedge$

In het artikel „het Katholicisme“ in het vorige S. W. (n°. 9) behandelen bovengenoemde heeren, zij het ook zeer terloops, de koloniale politiek.

Gaarne onderschrijf ik wat daarin over de Nederl. politiek wordt gezegd, gaarne breng ik hun hulde voor hun krachtig protest tegen het Hollandsche wanbestuur.

Ook ik erken gaarne dat het Spaansche bestuur in vele opzichten beter was, maar m.i. schrijven zij dat te veel toe aan de geestelijkheid.

We zullen ons bepalen tot de politiek van Spanje en Portugal, want dat de Engelsche (zeer zeker oneindig veel rechtvaardiger dan de onze) onder den invloed der geestelijkheid stond of staat, zullen toch de heeren $\wedge \wedge \wedge$ ook niet beweren.

Wat zien wij in beider koloniën?

(Zie vervolg Tweede Blad.)

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 8 DECEMBER 1904. No. 10.

Denken wij eens aan Lascasas, een man wien ieder hulde brengt voor zijn menslievendheid. Lascasas, een geestelijke, die steeds een warm hart had getoond voor de Indianen, was de ontwerper van een wet die naar hem genoemd is en in 1544 in werking trad.

Maar wie waren juist de grootste tegenstanders. Waren het niet de kloosters die allen slaven hielden? Hoe werd door alle andere geestelijken, monniken enz. tegen Lascasas opgetreden?

Durfde niet de Bisschop van Mexico den dag na de afkondiging der wet (24 Maart 1544) openlijk in de Cathedraal vertellen, dat de invoering alleen in zooverre zou worden toegestaan als de belangen der heeren zulks gedoogde?

Vertelden soms de geestelijken niet, dat er bij een dergelijke wet aan bekeering der Indianen niet te denken viel? Later verkondigden ze precies het tegengestelde.

Toen ze de bekeerde Indianen in kampen hadden vereenigd, beweerden ze toen niet, dat juist door de slavernij de bekeering werd tegengehouden?

Zeker, ik geef toe dat er geestelijken waren die zich het lot der inboorlingen ernstig aantrokken, maar een middel, dat toen veel werd toegepast bv. het vrijverklaren van hen die zich bekeerden, kan ik onmogelijk goedkeuren. Dat smaakt te veel naar omkooprij.

Het Spaansche bestuur is beter geweest dan 't Nederlandsche maar het sterkst sprekende bewijs hiervoor hebben de heeren $\wedge\wedge\wedge$ niet genoemd.

Ik geloof dat dit is het gebeurde in 1762 toen het volk van de Philippijnen aan de zijden der Spanjaarden streed, onder pastoors, tegen de Engelschen, die een inval hadden gedaan.

Zoo'n voorbeeld is eenig in de geschiedenis.

Laten de Nederlanders er eens een noemen, zij die altijd zooveel op de Spanjaarden hebben aan te merken, maar wier onderdanen in Indië steeds met de grootst mogelijke onverschilligheid de veranderingen van het moederland aanschouwden.

Nederlandsch, Fransch, Engelsch, weer Nederlandsch, het heeft hun koud gelaten. Ook ik breng gaarne mijn hulde aan de 3 eerste groote vrijheidshelden van Mexico, de geestelijken Hidalgo, Morelos en Guerrero, ook ik breng gaarne een eeresaluut aan het werken der Jezuïten in Paraguay.

Maar ook voorbeelden van het tegengestelde zijn er in overvloed; bv. in Zuid-Amerika. Denkt maar eens aan de groote aardbeving van Caracas. Verkondigden toen de geestelijken niet dat deze ramp een straf des hemels was omdat de koloniën tegen 't moederland waren opgestaan; een straf waarvoor anders de beul nog zou terugdeinzen?

Waren de geestelijken enz. niet van alle belastingen vrijgesteld, kregen zij niet nog extra de „tienden“, zij, navolgers van dengeen „die geen steen had om 't hoofd op neer te leggen“, terwijl het volk in armoede wegwijnde?

En dus in 't kort, aan bovengenoemde geestelijken, oprechte, brave mannen, waaraan wij nog velen zoude kunnen toevoegen, b.v. de groote strijder voor de abolitie in Brazilië, pater Antonio Freyo, breng ik gaarne mijn dank en hulde, maar hun aantal is betrekkelijk zeer klein.

Werden niet Spanje en Portugal door de Jezuïten geregeerd? Konden zij niets doen ter verbetering van het lot der aan hen toevertrouwd; waar zij zelfs in de koningin Isabella een medestander zouden hebben gevonden? Zij beval nog op haar sterfbed aan, de Indianen met liefde te behandelen.

De heeren $\wedge\wedge\wedge$ beweren, dat „aanmaningen der Pausen over de wreedheid bij den Slavenhandel (herhaaldelijk) werden genegeerd“,

Had 's Pausen woord dan zóó weinig invloed in het katholieke Spanje en Portugal, dat niet alleen de handel zoo wreed was, maar (natuurlijk met Nederland) het langst in stand werd gehouden?

Had niet Paus Alexander VI bij een bul de wereld in 2 helften verdeeld, waarvan hij de Westelijke aan Spanje, de Oostelijke aan Portugal toeweest. Wie gaf den Paus daartoe het recht? Konden zijn opvolgers dan niet die koloniën weer afnemen en aan andere landen toewijzen?

En heeren $\wedge\wedge\wedge$, al ben ik het in sommige opzich-

ten met u eens, al erken ik ook dat b.v. in de Philippijnen de pastoors enz. zeer veel voor 't onderwijs deden, ik kan niet toegeven dat de koloniën waar de geestelijkheid aan 't bewind was, zooveel beter waren dan de andere (de Nederlandsche uitgezonderd). Ge schaamt u over Spanje en Portugal, maar zijn dat de eenige Katholieke landen? Gaat het niet in alle vrij beroerd?

Frankrijk is groot geworden door de revoluties, Italië begint zich te verheffen, maar is dit niet juist tegen de geestelijkheid in? Zie b.v. ook eens naar Oostenrijk, Mexico, enz.

J.

Aan L. Q.

Ik wil je even antwoorden op je vraag aan de $\wedge\wedge\wedge$. Je gaat natuurlijk van de veronderstelling uit, dat Dr. van den Brink geschorst is in zijn bediening, alleen omdat hij sociaal-democraat is en niet omdat hij zijn bediening slecht heeft waargenomen, want was het daarom, dan kon het je natuurlijk niet schelen. Welnu, wanneer je veronderstelling juist is, dan is de schorsing hoogst correct en wel hierom:

De bisschop van Breda oordeelt, dat Socialisme en Katholicisme onverenigbaar zijn. Het is dus best mogelijk, dat de een of andere Katholiek in zijn onnoozelheid er anders over denkt en Socialist wordt, maar dan is het volkomen in den haak, dat de bisschop tot zoo iemand zegt: jij bent geenszins meer geschikt het Katholicisme aan anderen te leeren, daarom wordt je geschorst als priester. Nu kun jij wel beweren, dat de bisschop het bij het verkeerde eind heeft, maar daar weet jij absoluut niets van, want je weet niets van het Katholicisme en wanneer je je beroept op 't getuigenis van Dr. van den Brink, dan kan ik je mededeelen dat zijn meening me absoluut niet interesseert, omdat ik tegenover hem een groot getal geleerden kan zetten, die zoowel in Socialisme als Katholicisme veel bekwamer zijn dan de heele Dr. van den Brink. Bovendien, wat voor waarde hecht je aan de woorden van Dr. van den Brink, als zooveel bekwame grondleggers aan je eigen kant het tegendeel beweren? (Marx, Engels, Bebel, Dietzgen, Jaurès, van der Goes e. a.)?

Wat de bestrijding in de Meyerij'sche Courant en in het Dagblad van N.-Brabant aangaat, ik heb geen lust die er op na te lezen, maar ik wil je ook hierin weer volkomen je zin geven: Stel dat de bestrijding allertreurigst is. Wat beteekent dat dan nog? Wil je de Kerk daarvoor verantwoordelijk stellen? Ben jij verantwoordelijk voor idiote dingen, die de eerste de beste socialist doet? Of begaat een socialist nooit stomiteiten? Wil je er mee zeggen: Nu ja, er is nu nog wel nooit een socialist geweest, die het Katholicisme degelijk bestreed, maar het komt toch ook wel ereis een keertje voor, dat een provinciaal Roomsche blaadje een socialist op een treurige manier bestrijdt? Dan ben ik het roerend met je eens, maar als je dat er mee bedoelt, snap ik niet, waarom je dat in het Weekblad gaat vermelden; waarom zet je er dan ook niet in dat we op het oogenblik in December 1904 zijn, of een andere waarheid als een koe? Dat je het Katholicisme zoudt willen beschuldigen op grond van de idiote manier van doen van een Roomsche krantje, lijkt me al te dwaas, dus alleen de laatste veronderstelling blijft me over, zoodat ik je alleen kan verzoeken dergelijke overbodigheden niet meer onder den vorm van een vraag in het Weekblad te zetten, want dan zal ik me niet meer de moeite geven er op te antwoorden.

A. T. C. DE PONT.

LITTERATUUR EN KUNST.

De Begravenis.

Zij was een schamel wezen,
Niet jong meer en niet oud.
Ze kon niet schrijven of lezen
En was ook niet getrouwd.
Zij had nooit iets genoten,
Had nooit een groot verdriet.
Haar venster keek op goten
En schoorsteen-verschiet.

Toen op een zomeravond
De zon ter ruste ging
En een vermoeide schemer
In hare kamer hing,
Toen is ze kalm gestorven.
Een zuchtje — en 't was uit.
Geen hooge bronzen klokken
Hebben haar uitgeluid.
Geen tranen uit trouw' oogen,
Die hebben haar beweend.
Geen vriend heeft bij haar sterfbed
Van smarte droef gesteend.

Een oude grijze buurvrouw
Die heeft 'r afgeleid
En 't eenig wat ze zeide:
„Och, och, zoo'n rare meid.”
Toen is een nicht gekomen,
Die woonde in de stad.
Die heeft aan al geschreven
Wat zij tot maagschap had.
En op een zomermiddag
Leefde het gansche huis,
Iedereen was gekomen,
Zelfs kinderen inkluis.

Daar was Oome Willem
Heél deftig in 't zwart,
Met zwart zijje handen
Van acht en een kwart.
Daar was oome Keesie
De kleermakersknecht,
Zijn jas zat 'm prachtig
Z'n broekie niet slecht.
En daar had je Klaartje
In 'r zijje japon
„Och, och lieve hemel”
„Gauw as 't gedaan wezen kon!”
En daar was neef Sjorse
Een effectief heer:
Hij keek wel zoo'n beetje
Op de anderen neer
En daar was neef Pieter
Een pracht van een man
Hij is koffiehuis houder
En leeft er goed van.

En daar waren nog velen
In 't zwart en in asch
Omdat het nou krek juist
Begrafenis was.

En boven — op 'r kamer
Lag stil-wit het lijk,
Dat lag daar nog even
Voor ieder te kijk
Maar daar kwam de kister
Een droef-statig man,
Die draaide nu knastrend
De schroeven maar an;
En onder de planken
Lag een dood-wit gezicht
En iedereen huilde
Om de dooje — hun nicht.

En daar 't huis niet groot was
En de kamer te klein
Ging men maar wat wandlen
Langs 't voordeurtje heen.
Daar loopt nu oom Willem
Met een benepen gezicht
En hij denkt aan sterven
En aan 't geld van z'n nicht.
En kijk — daar loopt Pieter
Zoo'n welgedaan man.
Hij denkt ook aan sterven
— Geld gaat 'm niet an —
En ziet eens — neef Sjorse
Loopt heelemaal alleen
Hij kijkt aristocratisch
Over z'n brilletje heen.
En in den deurpost
Snottert Klaartje
En kijkt verliefd
Naar Sjorse's baardje.

Daar is de lijkkoets
't Zwart gevaart
— Bespannen met een bonkig paard —
Houdt voor de deur stil
't Is Nichie's tijd — — —

't Is voor het eerst dat Nichie rijdt!

Een plomp en de kist is neergezet.
Een paar blommen d'er op
En klaar is de pret.
Een heftig gesnutter
„Dag Nichie” snikt Klaartje
— En kijkt dan tersluiks
Naar Sjorse z'n baardje.
Maar Sjorse kijkt Pieter en Willem is an
„Waar blijven potdoome
De volgkoetsen dan?”

De kezier van de lijkkoets,
Die kijkt nijdig om
En zegt: ik mot vort nou;
't Wordt tijd dat 'k er kom:
De tijd is zoo kort hier,
Na haar komt er weer een,
Blijf jullie hier wachten
Dan rijd ik vast heen.
Maar dit vindt bestrijding
Bij Pieter en Klaar:
„Wacht eerst nog een tijdje”
„'t Staat anders zoo raar!”
Er wordt gewacht
Een heele tijdt.
Niets komt — 't wordt nood
Dat Nichie rijdt.
Rij maar vooruit
Wij komen nã.
Een trek der paarden —
Gij doode — gã!

Daar rolt langs de gracht
Een wagen — nog een.
Ze draaien de straat in
En staan dan meteen.
Oom Willem vloekt heftig
Tegen meneer de kezier,
Die rolt met z'n pruimpie
En heeft machtig plezier.
De portieren gaan dicht
En de wagen rent voort
En bereikt nog de lijkkoets
Voor 't kerkhof z'n poort.

En toen ze weder keerden
In 't droeve kleine huis,
Toen maakten hunne voeten
Een veel te groot gedruisch.
Toen werd slechts even — even
Nog hier of daar gezucht.
Men kon het allen aanzien
Ze waren opgelucht.

Ze aten nu een stuksken
En dronken nu een glas,
En ieder vond 't genoeglijk
Zooals men samen was.
Ze dronken nóg een glaasje
En werden vroolijk schier —
En het gedruisch van éven
Werd bijkans een getier.
Oom Willem hield een speechje
— Een hartig krachtig woord —
En oompie die werd staande
Met aandacht aangehoord.

Toen sprak het neefje Sjorse,
Op fijn beschaafden toon:
„Haar scheiden was zoo treurig,
Want 't leven is zoo schoon”.
En toen at men weer verder
En dronk men nog een glas,
En vond het allerprettigst
Dat men te zamen was.

En Pieter werd gansch vroolijk
 En neuriede een lied,
 En Sjorse kietelde Klaartje
 En 't hinderde haar niet.
 De kind'ren speelden blindman
 Om de schragen van de kist
 En juichten van de leute
 Als een zich had vergist.

En steeds at men maar verder
 En dronk men glas op glas,
 En na een kleine stonde
 Geen een meer nuchter was.

Toen stond oom Willem rechte
 Met rood in het gezicht
 En riep uit pure blijdschap:
 „Lang leve onze nicht!”

Of men het heeft begrepen?
 Even een stilt' ontstond — —
 Toen bracht men weder gulzig
 Z'n bete naar den mond.

V. B.

Kleine Menschen.

Komedie van ALBERT VAN WAASDIJK.
 Opgevoerd door het Rott. Tooneelgezelschap.

‘t Is met schroom, dat ik mij nederzet iets te schrijven over „Kleine Menschen”.

Wat toch is het geval?

De kritiek brak het stuk af en het mensdom, dat het zag, jubelde; de kritiek had dus ongelijk: want als een tooneelstuk het publiek laat jubelen, dan heeft het een groot deel van het méést-als-doel-gestelde bereikt, want dan, ja dan juicht het publiek, dan wordt de auteur gelauwerd en dan is ieder vergenoegd.

Ik vraag u wat wilt ge nog meer?

Of gij eenig genot gesmaakt hebt, eenig wezenlijk een beetje hooger genot dan bijv. eetgenot, dat doet er niet toe.

Nu begaat de kritiek soms de dommigheid om nog wel eens te vragen naar wat anders dan naar het kijkspullige in het stuk, en als dat dan niet voordeeligt uitvalt voor het stuk, dan zegt men: ja maar! het publiek jubelde geweldig en dan is de criticus een prul.

Men besluite hier niet uit, dat ik de Rotterdamsche tooneelbeoordeelaars wil verdedigen, die „Kleine Menschen” afbraken, ik constateer slechts het veel voorkomende feit.

Daarom durf ik niet zeggen dat „Kleine Menschen” bepaald niet goed was; want er zijn mij te veel jubelende kijkers geweest.

Ik durf niet zeggen, dat het drakerige vaak bijzonder verdienstelijk benaderd en aan 't slot bijna overtroffen werd; ik durf niet zeggen, dat ik, toen ik buiten kwam na afloop, dat ik toen net zoo weinig onder den indruk was, als na het diés-café-chantant.

Dat durf ik allemaal niet zeggen. Wel natuurlijk, dat er nog wel wat goeds in was, soms veel goeds in was en dat het publiek zich amuseerde met de „Humoristisch Album”-types.

Ook wèl, dat er tooneeltjes in waren krek juist van het leven afgezien, gewoonweg of 't leefde en dat Mauhsje zoo gretig en prettig lachte en dat Nico de Jong zulke uitstekende „wat ben je een ploert!” gezichten zette.

O Gij kent die grijns niet van 't intense verdriet, gaat het zien!

O, wat was het soms eng hè en wat was het soms natuurlijk. Die Pilgers was zoo'n heel echte godsdienst-onderwijzer, want je vindt het type in alle stout-vrijzinnige boeken.

En Kousbroek om je handen stuk te klappen van instemming. Zoo zijn ze precies die Femelaars.

En van der Groes (Poolman)!

Een rol van 't leven afgezien nietwaar, een copy!

Ja, ja, wat juichten we, jammer dat de auteur er niet was, 'n succes!

Maar als ik in gemoede Albert van Waasdijk iets mocht raden (ik mag het natuurlijk niet, want hij is beroemd auteur) wacht dan nog een paar jaartjes (hij is 24) en kom dan eens terug met iets volmaakt. Want werkelijk,

er zit zooveel goeds in „Kleine Menschen”, dat er véel te verwachten is.

Maar als de auteur eens wat minder traditioneele boekentypen gaf en de geziene draken wat meer uit het hoofd kon stellen, hij zoude er zekerlijk als kunstenaar wel bij varen.

Dat een stuk bij 't groote publiek véel instemming vindt, wijst wel degelijk op de aanwezigheid van een zeker iets, dat de tooneelschrijver zekerlijk ook moet bezitten, maar wijst vaak tévens op een jacht naar effect, die béter niet aanwezig ware.

De vertooners waren zéer goed, behalve meergemelde heer Nico de Jong, en zooals gezegd, het stuk hield wel bezig.

V. B.

BOEKBESPREKING.

De Weg tot Succes.

In het dagelijksch leven door E. Towne. In zaken door G. G. Miller. Amsterdam, J. C. Dalmeyer.

Een eigenaardige reeks boekjes is het, die Dalmeijer publiceert in de serie „Help u Zelf”. Zoover ik, die nooit in Amerika geweest ben, er over kan oordeelen, zeg ik, echt Amerikaansch. Men stelt zich Amerika altijd voor, als het land van durf, van wonderen, techniek en vindingrijkheid, van stoute, roekelooze ondernemingen, 't land van louter praktijk en toepassingen. In zoo'n land, waar 't anders toegaat dan bij ons, waar men leeft met een intensiteit, waarvan wij, die 't niet meegemaakt hebben, en die hier zitten in een kalm genoegelijk stadje, ons geen idee kunnen vormen, in zoo'n land kan het niet anders, of er moet over de algemeene dingen een geest, een essence hangen, verschillend van het onze, er moet daar een tijdgeest zijn die afwijkt van den heerschenden tijdgeest hier.

Dat voelt men hier. Wanneer men iets in handen krijgt uit Amerika, dan is het, als of er een wondere geur van opstijgt, die dadelijk verraadt, dan men te doen heeft met een maaksel afkomstig van een ander volk, er zit vaak iets aan de afwerking of in 't innerlijke, dat er op wijst dat er superieur werk verricht is.

Vreemde gedachtenstroomingen moeten er heerschen bij een volk, dat in leefwijze zoo afwijkt van wat men hier gewoon is, gedachtenstroomingen, die de een uit zal maken voor charletannerie, doch die een ander opvat als hoog ernstige vormen van wijsheid en doorzicht.

„De weg tot succes” en deze geheele serie van Dalmeijer vat ik op als een van de uitingen van zoo'n gedachtenstroom, die vreemd is voor ons; een uiting van den Amerikaanschen tijdgeest, die op een wonderlijke wijze de mystiek en de praktijk tracht te vereenigen.

Succes in 't dagelijksch leven is geschreven door E. Towne, een dame, wier portret er voor in staat, en waarvan men, indien het contereitsel juist is, wel kan veronderstellen, dat zij in haar leven succes gehad heeft.

„Succes is de vrijheid om te bevelen, gepaard aan een rein geweten en een warm hart”.

„Jezus van Nazareth was één en al succes, ofschoon de meesten zich voorstellen, dat hij „arm” was. Hij was het echter niet. Hij droeg een mantel zonder naad en kostbaar lijnwaad, hij nam deel aan weelderige maaltijden in menig voornaam huis, waar hij grootere vrijheid genoot om te bevelen dan de meester des huizes zelve. Niets was te goed voor Jezus. Al deze huizen te bezitten zou een last geweest zijn, welken Jezus te wijs was op zich te nemen”.

Deze aanhalingen geven al dadelijk een kijk op de wijze van opvatten van de schrijfster.

„Succes is iets levends”. Gij kunt het dus kweken, doen opschieten, 't groeit en vermeerdert. En dan gaat 't door, 't geheele boekje, allerlei praktische wenken, hoe ge doen moet en leven en werken, om succes te krijgen. 't Hangt een beetje los aan elkaar en is geschreven in een opgewonden stijl. De voornaamste en duidelijkste is wel: Concentreer u en wees klaar en zorg dat ge tevreden zijt.

Succes in zaken is kalmer geschreven, en handelt voornamelijk over handeldrijven.

„De handel kan in zeker opzicht beschouwd worden als een groot romantisch tijdverdrijf, als een oorlog in 't klein, met zijn verkenningen, zijn gestrekte marschen, zijn onverwachte en sensatie-wekkende gebeurtenissen, zijn talloze mogelijkheden die alle gepaard gaan met onzekerheid en gevaar, dat de verbeelding boeit en betoovert.”

Daar wij in Delft toch al zoo weinig van den handel hooren, en later echter wel de praktijk ingaan, zoo verdient dit boekje misschien wel aanbeveling.

DE F.

Feest van Odin.

Hiermede vestigen we nog eens den aandacht op de uitvoering van Odin op Vrijdag 9 November.

Waar Odin ook aan niet-leden de gelegenheid geeft om de kennismaking, met de vereeniging, die uit den aard der zaak, in den groentijd slechts vluchtig kon wezen, te her-nieuwen, daar kan een rechtgeaard Corpslid niet anders doen dan dit toejuichen.

Daar toejuiching belangstelling verraadt, en deze belangstelling zich slechts kan uiten in een bezoek aan de Odin-Uitvoering, zoo twifelen we niet of velen zullen Vrijdag het Odin-feest gaan bijwonen.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

Verkozen tot Secretaris van den Senaat van het D. S. C.:
R. VER LOREN VAN THEMAAT.

Tot Thesaurier van den Senaat van het D. S. C.:
W. J. MODDERMAN.

„ODIN”.

Uitvoering op Vrijdag 9 December a. s., 's avonds 8 uur in de Schouwburgzaal van Stads Doelen.
Corpsleden, niet Odin-leden, hebben toegang à f1 entrée.

Alleen Odin-leden hebben recht van introductie.
Kaarten zijn verkrijgbaar bij de Bestuursleden.
Bal na.

SNJEUNTOJOUNSELSKIP „FRISIA”.

Unkômme Snjeûn, de 10e fên Wintermoanne gearkomste by JÉHANNES WITTEVEEN, Lieuwenhoeksingel 5.

Het eerstvolgende avondcollege van Prof. BOLLAND zal plaats vinden Maandag 12 December, 's avonds van 7—9 in Zaal 16 van het hoofdgebouw der P. S.

Openbare Vergadering van het Delftsch Theosofisch Centrum, op Dinsdag 13 December, in het Loge-gebouw, Choorstraat 16a, 's avonds 8 uur.

Spreker: F. W. FILARSKI. Onderwerp: Ons denken.

AGENDA.

DEN HAAG.

Vrijdag 9 Dec. Ned. Tooneel: „Inkwartiering”; 8 uur.

Zaterdag 10 Dec. Fransche Opera: „Les Huguenots”; 8 u.
Gebouw v. K. en W. Weener Operette-gezelschap: „Das Veilchenmädel”; 8 uur.

Zondag 11 Dec. Gebouw v. K. en W. Gezelschap Prot.: „De belle van New-York”; 8 uur.

Dinsdag 13 Dec. Ned. Tooneel: „Oud-Heidelberg”; 8 uur.

ROTTERDAM.

Vrijdag 9 Dec. Groote Schouwv.: „Kleine menschen”; 8 u.

Zaterdag 10 Dec. Groote Schouwburg: „Ontoerekenbaar; De wereldbeheerscher”; 8 uur.

ADVERTENTIEN.

H.H. STUDENTEN.

De ondergeteekende heeft de eer U hiermede te berichten dat hij **3 December**

een Coiffeurszaak

heeft geopend, **CHORSTRAT 42.**

Sedert jaren elders werkzaam geweest zijnde in de netste Salons, hoopt hij zich door eene nette bediening het vertrouwen uwer waardig te mogen maken.

Beleefd aanbevelend,

JOH. MULLER.

Eettafel aangeboden.

Adres **OUDE DELFT 128a.**

Iemand beveelt zich aan voor
het overschrijven van DICTATEN.

Adres Bureau van dit Blad.

Abonneert u op:

„SPORTKRONIEK”

Weekblad voor Sport.

Verschijnt Donderdags.

Abonnementsprijs **f 4,—** per jaar (bij vooruitbetaling).

Uitgever:

J. WALTMAN JR. - DELFT.

Café-Restaurant **HOTEL CENTRAL.**

Levering van Déjeuners, Dinners, Soupers, Koude en Warme Schotels.

Uitstekende gelegenheid om te Dineeren ook bij abonnement.

Verschillende appartementen voor Vergaderingen.

Pilsener Urquell. Spatenbier.

G. M. VAN DE SEIJP Hz., Cuisinier.

Studententypen. Studentenleven.

Voorhanden bij **J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot.**

Klikspaan Studententypen,

6e DRUK,

welke eenige jaren was uitverkocht,

met 12 teekeningen van **JOHAN BRAAKENSIEK.**

Gebonden **f 1,90.**

Klikspaan Studentenleven,

7e DRUK,

met 12 teekeningen van **JOHAN BRAAKENSIEK.**

Gebonden **f 1,90.**